

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

Кафедра кримінального права

Лабораторія «Інновації у сфері кримінальної юстиції»

Одеський осередок ВГО «Асоціація кримінального права України»

КОНСЕРВАТИВНО-ЛІБЕРАЛЬНІ ІДЕЇ ОДЕСЬКОЇ ШКОЛИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

МАТЕРІАЛИ

Одеської науково-практичної конференції

24 листопада 2023 року

Видавництво
«Юридика»
2024

УДК 343.2/.7:340.123(477.74)(062.552)
К65

Відповідальний за випуск **Ю. Ю. Коломієць.**
Матеріали видано в авторській редакції.

Консервативно-ліберальні ідеї Одеської школи кримінального права : матеріали Одеської наук.-практ. конф. (м. Одеса, 24 лист. 2023 р.) / відп. ред. проф. Ю. Ю. Коломієць. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. – 252 с.

ISBN 978-617-8263-98-0

У збірнику матеріалів Одеської науково-практичної конференції «Консервативно-ліберальні ідеї Одеської школи кримінального права» відображено консервативні і ліберальні ідеї професорсько-викладацького складу кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія», аспірантів, студентів, школярів, які цікавляться проблемами сучасного кримінального права України, а також практиків, готових до співробітництва з науковцями.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, практиків, небайдужих до кримінально-правової протидії кримінальним правопорушенням.

УДК 343.2/.7:340.123(477.74)(062.552)

ISBN 978-617-8263-98-0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024

Балобанова Дар'я Олександрівна Вимоги якості кримінального закону	64
Полянський Євген Юрійович Щодо подальшого розвитку інституту кримінального покарання в українському праві	70
Шостак Олена Миколаївна Євроцентричність українського кримінального законодавства: принцип субсидіарності та право на життя	76
Тавлуй Олена Вікторівна Контрабанда в Одесі: проблеми та шляхи подолання	82
Абакіна-Пілявська Людмила Миколаївна Окремі питання незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги	86
Іванова (Кедик) Вероніка Петрівна Етика та закон: межі кримінальної відповідальності у медицині	91
Степаненко Оксана Василівна Кібернасильство як форма домашнього насильства	95
Ободовський Олександр Васильович Про об'єкт військових кримінальних правопорушень за проектом нового Кримінального кодексу України: постановка питання	102
Берш Анастасія Яковлівна Кримінальна відповідальність у контексті психічних станів, виниклих під час бойових завдань	109
Пономаренко Денис Васильович Вчинення діяння в умовах воєнного стану як кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення	114
Камінський Петро Валерійович Перспективи удосконалення кримінально-правового впливу на явище примушування до шлюбу	121
Малишева Марина Валеріївна Кримінально-правова охорона біологічних прав людини	125
Мальцев Максим Вікторович Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки на виробництві: правовий аналіз	130
Павлова Олександра Сергіївна Кримінальна відповідальність за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів в Одесі	134

Тавлуй Олена Вікторівна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
адвокат

Наукова біографія

У 2002 вступила до аспірантури НУ «Одеська юридична академія». У 2014 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Тема дисертації: «Кримінально-правова характеристика незаконних дій щодо усиновлення (удочеріння)». 31 жовтня 2014 року Рішенням Вищої атестаційної комісії України присуджено науковий ступінь кандидата юридичних наук зі спеціальності кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. У 2018 році опублікувала монографію на тему: «Кримінально-правова характеристика незаконних дій щодо усиновлення (удочеріння)». Автор понад 50 наукових праць

Наукові інтереси: кримінально-правова охорона сім'ї та неповнолітніх, кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, кримінальні правопорушення у сфері безпеки руху та експлуатації транспорту.

КОНТРАБАНДА В ОДЕСІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Історія контрабанди в Одесі вимірюється не одним століттям. Масштаби контрабанди визначались розвитком торгового потенціалу міста. У кінці XVIII століття почалось будівництво торгового порту. До кінця XIX століття він став одним із найкрупніших у регіоні.

З ростом товаровиробництва збільшувався і обсяг контрабанди. Протидіяти їй почала ще на початку XIX століття козака варта.

Особливим періодом в історії контрабанди в Одесі стали часи порто-франко у першій половині XIX століття, коли був введений пільговий режим торгівлі. В Одесі навіть існував музей контрабанди.

В історії сучасної України, неодноразово проголошувались періоди боротьби з контрабандою в Одесі, статистика якої є значною і кількість кримінальних проваджень це підтверджує.

Так, 23 листопада 2023 року Суворовським районним судом м. Одеси було винесено вирок чотирьом громадянам Ізраїлю за вчинення контрабанди, їх дії були кваліфіковані за ч. 3 ст. 305, ч. 3 ст. 307 КК України.

Іноземці здійснили контрабанду кокаїну через Одеський морський торговельний порт наприкінці серпня 2020 року.

Наркотичні засоби прибули з Республіки Перу у контейнері всередині конструкцій верстату, розфасований у 114 брикетах. Більшість з них мали фірмове маркування у вигляді літер та цифр, що вказувало на приналежність до певного наркосиндикату.

Іноземців затримали під час вилучення кокаїну з конструктивних порожнин верстату.

Згідно з висновком експертизи, вилучена з місця події спресована речовина білого кольору загальною масою понад 114 кг у 114 брикетах містить наркотичний засіб – кокаїн. Загальний кількісний вміст кокаїну в спресованій речовині білого кольору становить понад 80,6 кг.

Вироком суду двом громадянам призначено покарання – 11 років позбавлення волі, двом іншим – 11 років 6 місяців та 11 років 3 місяці позбавлення волі з конфіскацією майна відповідно [1].

Відповідно до норм чинного кримінального законодавства України, відповідальність за контрабанду передбачено ст. ст. 201, 201-1, 305 Кримінального кодексу України.

Найбільша дискусія щодо кримінальної відповідальності за контрабанду пов'язана із предметом контрабанди.

15 листопада 2011 року Верховна Рада декриміналізувала контрабанду товарів шляхом прийняття Закону України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності № 4025-VI, яким, серед іншого, внесла зміни до статті 201 Кримінального кодексу. Так, з 2012 року переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю товарів не є контрабандою і не вважається злочином [2].

Чинна редакція ст. 201 КК передбачає настання кримінальної відповідальності лише за переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів

(крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації.

Незаконне переміщення інших товарів, вказаних у цій статті, крім наркотичних речовин (ст. 305 КК України), та лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України (ст. 201-1 Кримінального кодексу України), на сьогоднішній день не є контрабандою.

Відповідно до ст. 2 Кодексу про адміністративні правопорушення питання щодо адміністративної відповідальності за порушення митних правил регулюються Митним кодексом.

Переміщення товарів, обіг яких не є обмежений, із приховуванням від митного контролю або поза митним контролем є адміністративним правопорушенням, відповідальність за які передбачена положеннями ст. ст. 468–485 Митного кодексу України.

Президент України неодноразово наголошував, що для підвищення ефективності у боротьбі з контрабандою потрібно повернути товар як предмет контрабанди у рамках кримінального законодавства.

Ще з квітня 2021 року у Верховній Раді перебуває на розгляді законопроект № 5420 Президента України Володимира Зеленського про криміналізацію контрабанди товарів. У липні 2021 року парламент ухвалив його в першому читанні, у грудні 2021 року була готова таблиця змін до другого читання.

13 вересня 2023 року Комітет з питань правоохоронної діяльності, підготував оновлену таблицю змін для ухвалення в другому читанні.

Отже, законопроект у редакції Комітету від 13 вересня 2023 року передбачає, що криміналізація контрабанди повернеться з 1 січня 2024 року.

Вносяться також зміни до Кримінального процесуального кодексу щодо підслідності.

Так, досудове розслідування контрабанди товарів, підакцизних товарів, а також контрабанди лісоматеріалів та цінних порід дерев будуть здійснювати детективи органів Бюро економічної безпеки України.

При цьому досудове розслідування злочинів, передбачених ст. 201-1 Кримінального кодексу України (контрабанди лісоматеріалів та цінних порід дерев), відомості щодо яких внесені до ЄРДР до дня набрання чинності Законом щодо криміналізації контрабанди товарів, продовжують здійснювати слідчі органів безпеки.

Кримінальний кодекс України доповнять статтями 201-3 і 201-4.

Зокрема, за ст. 201-3 КК України кримінальна відповідальність буде наставати за переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю товарів, крім підакцизних товарів та електричної енергії, вчинена у значному розмірі.

За ст. 201-3. КК України кримінальна відповідальність буде наставати за переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю підакцизних товарів (крім електричної енергії), вчинена у значному розмірі [3].

Список використаних джерел

1. Вирок Суворовського районного суду м. Одеси від 13.11.2023 року, справа № 523/5727/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114841584>
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: Закон України від 07.11.2015 року № 4025-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4025-17#Text>
3. Порівняльна таблиця до проекту Закону України № 5420 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо криміналізації контрабанди товарів та підакцизних товарів, а також недостовірного декларування товарів». *Верховна Рада України*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1984931>

Ключові слова: контрабанда, контрабанда в Одесі, предмет контрабанди.

Key words: smuggling, smuggling in Odesa, items of smuggling.